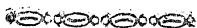

A'
TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENG E D E L M É V E L.

Nro 34.

Költ Bétsben, Sz. György Havának (Áprilisnek)
30-dik napján 1799-dik Elztendőbenn.

Hadi Környüállások.

1.) Német Birodalmiak.

Freyburgból Apr. 12-dikénn: — „Tegnapelőttől fogva két Kompania Császári 's Királyi Katonák is érkeztek ide a' 8-dik számú Könnyü Gyalog Batalionból, mely az előtt Michaëlovits Szabad Seregének neveztetett. A' már egy-héttől fogva jitten tartózkodó Hufzárok 's Uhlánusok melízze el járnak á' Rajna felé vizsgálódni. Itt vólt maga Gróf Gyulay Generálisok is, ki is a' szélső or-
M m

zöket el járta 's meg vizsgálta. Mintegy 4 vagy 5 ezer Frantzia ág megént által jött volt Ó-Breysachnál a' Rajnán, 's szörnyű pusztításokat követett el, kiváltképpen Achkarren, Hochs'ejten, Gündlingen Ihringen helységeiben. Az Achkerreni Lakosok oda hagyták pusztá házaikat 's a' Plébánusokkal egygütt egy más helységben kerestek magoknak hajlékot. — Le nem lehet vóltaképpen azt az szörnyű kegyetlenséget írni, a' mellyel bántak a' Frantziák a' szerentsétlen Ó-Bravsachi Lakosokkal, kiknek 1793-dik esztendőben mindenek elégvén, a' kívánt adót ki nem állíthatták, még is a' Frantziák égő kanóttzal jártak, 's azzal fenyegették a' Lakosokat, hogy ha 50 Loudórt le nem tesznek, fel-gyújtják házaikat. A' tsak nem egészszen kétségsbe esett Lakosok nagy kínnal ki-állították a' pénzt, többnyire a' szolgák és szolgálok béréből (vérés verejtékekből) Tegnáp megént vizslya mentek a' Rajnán ezek, az emberi Nemzet szerentsétlenségére élő kegyetlen népek.

A' Fő-Hertzeg Károly fő-quártélyábann nyomtattni szokott Újság közli azon adóknak (requizitzióknak) laistromát, mellyeket Vandame Frantzia Generális kívánt maga számára tsak kevés idő alatt is a' Sváb Kerületben, részszerént a' Községektől, részszerént pedig a' Plébánusoktól, Prédikátoroktól, 's Fisztviselőktől. Mennek azok mindöszfe: 1289 Loud'or-ra, az az 11,601 forintra; 17 paripára 's hámas lóra; és egynéhány száz rőf posztóra, a' melyből liberiákat tsináltattott a' szolgáinak.

A' Württembergi Hertzegnél Fr. Követséget viselt Trouve Polgár el parantsoltatott Károly Főhertzeg által Stuttgárdból, 's Apr. 17-dikénn Rastadtba érkezett, a' hol vóltak még akkor a' Fr. Követek, 's azonn törték a' fejeket, mimódonn dolgozhatnának ki neutralitást, a' Német Birodalom' részéről.

Stockachból, a' melynek környékénn estek Mártz. 24, 25; és 26-dik napjainn, azok a' már tudva lévő véres verekedések, következő summájú Tudósítását indította Bétsbe Károly Fő-Hertzeg Apr. 20-dikánn:

„Schafhausennek 's Pétershausennek a' Cs. Kir. Vitézek által lett el foglaltatása után is, vólt még egy jó forma tanyájok a' Frantziáknak a' Rajna jobb partján, Schafhausenenn alól, Eglisau nevű Városotkában, a' melyből háborgathatták Gen. Hg Schwartzenberg Brigádjának első Orálláit. Meg-hagyta tehát a' Fő-Hertzeg, F. M. L. Gróf Nauendorfnak, hogy az említett Brigádával veresse el az ellenséget Eglisauból, hogy egészszenn szabad lehessen a' tájjoun a' Rajna jobb mellyéke. Gróf Nauendorf ki-adván a' parantsolatot Hertzeg Schwartzenbergnek: Ez azonnal elébb nyomúlt Apr. 17-dikénn, Eglisau felé 's fel-kívánta a' Fr. Komen-dánst, kitől minthogy nem kívántt választ kapott, nyombann rajta, hajtott az ellenségeun, 's olly erőssen meg-támadta azt: hogy nyakra fő-re kéntelenítettett az magát el vonni a' Rajna' túlsó mellyékére. Hg Schwartzenberg népeből mindözlize, 14-en estek el 's kaptak sebet.“

M m 2

„Gróf Nauendorf, ez alkalmatosságkori Tudósításabann is, nevezett még négy Tiszt Urakat, a' kik, Schafhausennek el vételekor igen jelesen viselték magokat, 's első helyen nevezte közöttök a' Mészáros Hufzár Reg. ebéli Oberster Metséry Urat.

Heidelbergánn túl, Frankfurtum felé, a' Bergstrasse nevezetű, tsináltt 's mind két oldalról élőfa-sorral prémzett Ország-út menttébenn, Heppenheimbann, tíz lovas Frantzia Katonákat, a' kik adók' ki-tsikarására küldödtek vala' ki, egy tsomó Szaguldóink éppen a' tettern kaptak, 's mindjárt foglyaikká tettek.

A' Sváb Kerületbenn Stockach vidékénni, Mártz. 24, 25, 's 26-dik napjainn halva-maradt; meg-sebesedett; 's el fogatott Tiszteknek listroma:

El estek: Generális Fürstenberg; 2 Obersterek, 3 Kapitányok, 5 Hadnagyok, 5 Zászlótartók, 1 Adjutáns. — Meg-sebesedtek: 4 Obersterek, 2 Májorok, 23 Kapitányok, 36 Hadnagyok, 9 Zászlótartók. — El fogattak: 1 Oberster, 2 Májor, 10 Kapitányok, 34 Hadnagyok, 18 Zászlótartók. Név szerént Ferdinánd Fő Herceg Regimentjéből: Báró Wintzingerode Oberstlieutenánt meg-sebesedett; Lippe Al-Hadnagy el esett; el fogattak Májor Báró Schmidl, Mayer, Ammerstein Kapitányok; Radl, Bucs, Egermann Fő-Hadnagyok; Hocker, Haas Al-Hadnagyok; és Dallos, Ballaghy, Durieux Zászlótartók. — Benyovszky Regimentjéből meg-sebesedtek: Ventura, Linek Kapitányok, és Pothmayer Zászló

tartó; el fogattak: Csukás Májor; Seuringer, Carato, Weinhart, Logdmann, Resnati Kapitányok; Dambeck, Göllner, Oeltzel, Bíró Miske, Sík, Patistek Fő-Hadnagyok; Csepi Lajos, Csepi Ignácz, Valloyits Jó'sef, Vallovits Sámuel, Báró Moll, Frank, Csolits Al-Hadnagyok; és Cassanova, Haffner, Lorentz, Wittmann, Storch's Bogdanovits Zászlótartók. — Az Első Erdélyi-Oláh Regimentből meg-sebesedtek: Aradi Kapitány; Berar Fő-Hadnagy; Deck, Oreskovits Al-Hadnagy; el fogattak: Eysersberg Kapitány; Cavalini, Harting Al-Hadnagyok. — A' Várasdi Sz. Györgyi 1-ső Batalionból el estek: Ibichich és Slivorich Kapit. Lieutenántok; 's Löbl Zászlótartó; meg-sebesedtek: Jankovich Kapitány, 's Ostoich Al-Hadnagy; el fogattak: Dilher Fő-Hadnagy, Lellis Al-Hadnagy. — A' Gradiskai 3-dik Batalionból el estek: Nizzati Oberstlieut. 's Amerain Zászlótartó; meg-sebesedtek: Merich Kapitány, Momesilovich, Illiasovich, Martini Fő-Hadnagyok; 's Csokcsza Al-Hadnagy; el fogattak: Drocsich, Simonovich Zászlótartók.

A' Vétsei Huszár Regimentjéből meg-sebesedett Mohr Fő-Strázsmester. — A' Mészároséből meg-sebesedtek: Mara Fő-Strázsmester; Baurenfeld Fő-Hadnagy, Kvietovszki Al-Hadnagy. — A' Tsászár Huszárjai között: meg-sebesedtek: Pap Kapitány; Szentiványi, 's Motsári Fő-Hadnagyok; Paulini Al-Hadnagy; el fogott Matyasovszky Al-Hadnagy. — A' Slavóniai Horváth Határőrző Huszár Regimentből,

Gróf Klebelsberg Fő-Strázsamester el fogatott: — Radivojaevich könnyű Batalionjából (Szabad Seregéből) meg sebesedtek: Májor Radivojaevich és Stankovich Mihály Fő-Hadnagy. Az Olsh-Ilíriai 1-ső Batalionból sebbe esett Laporda Kapitány. A' Határőrző Stuttzosek vagy Scharfschützek 1-ső Batalionnyából fogságba estek Oberstlieutenánt Stoikevich, és az ezekhez adott Bródi Regimentbéli Kadét Prellovits.

Jelen voltak ezen ütközetben a' fellyebb említett Regimenteken kívül: Mack Vasas Regimentje; Latour's Cobourg' Dragonyossai; Meerfeld Uhlánussai 's a' 2-dik számú Uhlanus Regiment; egynehány Gránátéros Batalionok; Schröder, Fő Hertzeg Károly, a' Tsászár, Gemmingen, Olivier Wallis, Wenkheim, Erbach, Kerpen, Manfredini gyalog Regimentjei; Gróf Wurmser és Rubenik Szabad Seregei, vagy a' mint már most hivattatnak könnyű Gyalogok, vagy Batalionok.

2.) Olasz Országok.

Egész Seregünk Olasz Országban, Apr. 14-dik napján által ment a' Mincio vizén: a' Fr. ák ellenben, a' jobb szárnyokat visszavonták az Ogliónn, 's a' balt is a' Chiesa vizén. Már akkor, a' Tirolisi Seregünk egygyesülésben volt az Olasz Országival: minekutánna t. i. Gen. Vukasovits, a' Gárda-tónak dél felé eső partján el foglalta volna Saló Városát.

Apa 14, 15-dik, 's következő napjain a' Peschierr- felé eső vidékeun ütött táborn Armá-

diánk, de már April. 18-dikán léjjebb szállott táborba Mántua felé, a' melynek környékéről úgy el takarodott vólt az ellenség, hogy azt egészszenn körül foghatták a' Miéink, és körül is fogtak bizonyos megszűzésre: Kerülő-Strázsáink pedig szinte a' Vár-kapukig járkáltak.

Ezenközbenn, a' Fr. Seregnek a' bal szárnya is vilfsza vonta magát az Oglio vizénn, és annak első Osztálya, Brescia Városába ment 's zárkozott bé, midőn látta a' mi Szagúldóinknak feléje lett közelgetését. Az ellenség jobb szárnyának előljáró Osztályából egy tsekély Szakaszt, az Oglio bal-partján Porte-ricóban megakartak támadni Kerülőink: de el illantott.

Casal-Maggiorenál, melly, a' Pádus (Pó) folyó-vizének bal partján fekszik Cremóna alatt, Mántuához mintegy öt mértföldnyire, 30 hajóhíd darabokat (pontons) nyertek Vitézeink, 's 5 Tízteket és 180 alsóbb rendűeket is fogtak el azon Frantzia Katonaság közzül, mellyek általma alatt szállítódtak az elnyert pontonok. Az 5-dik Huszár Regimentbéli Gavenda Fő Hadnagy, a' ki, Gróf Hohenzollern Generálisnak biznyítása szerént, már több ízben is szép remekjeit adta a' maga Katonai tulajdonságának, két nagy Kalmár-hajókat is vett el, az említett 30 pontonokon 's az azokhoz tartozó kszületekenn kívül, bé meut Cremonába is, a' hol kapott egy ágyút, 's számos ládakat új forma-ruhával rakva, nem különbenn muníziót, (puskaport, golyóbist 's a' t.) és ágyú-talyigákat; fogott is egynehány Fr. ákat. Továbbá, Castelnovobann,

melly, közel esik a' Chiesa vizéhez, és Mántuához négy kis mértföldnyire, nyert 14 hofzfű 's négy mozsár forma ágyúkat, igen sok munícióval és húsz lovakkal egyetembenn. Fogott, feles számú Fr. ákat is. Cremonábann azt is megértette Gavenda Fő-Hadnagy. hogy Pizzichetone Várábann, melly az Adda bal partján fekszik, másfél mértföldnyire, ezen víznek a' Póba való szakadásától, csak 400 Frantziák vagynak; a' többek ellenben vízfűza vonták magokat az Adda vizén, 's Lódibann vagyon a' fő-quártélyok, az Adda jobb partján.

Velentzei Hajós-seregetskénknek egy Szakasz, meg-állapodván a' Premura torkolat-tyánál, feles számú Cs. K. hajókat szabadított vízfűza az ellenség' kezéből, 's egyebet is nyert. Még nagyobb nyereségünk volt Polesinábann. Polesinának neveztetik az a' mocsáros és rétes vidék, Ferrára 's Rovigo között, a' hol a' Pó vize, sokfelé el ágazván az Adriai tengerbe szakad. A' Lagó Scuron t. i. melly a' Polesinához tartozik, hat ellenséges Tíztek és 122 Közemberek estek fogságunkba. Továbbá egy hajón 15 értz-ágyú, és a' parton, kétfűz vas ágyútsövek (a' mellyek t. i. nem vóltak még ágyú-talyigákra fel-alkalmaztatva) jutottak birckunkba, 's mindjárt Velentzébe szállítottak által.

A' Föld-népe mindenütt fegyvert ragadván, Gróf Klenau kormányozása alatt lévő Sereg Szakaszunk segítéségével, meg-támadott egy Cisálpíniai Sereglakalzt, melynek ágyúja is vólt

Mirandolábann, 's 234-et fogott el belőlök. (Mirandola, túl esik a' Pó vizenn, Bonónia felé, másfél mértföldnyire a' Póhoz.)

A' már fellyebb említett Salo Városának el foglalásakor nyert Gen. Vukasovits egy egészszenn fel-készített hajót, mellyenn, Frantzia fegyverrel meg-rakott 3 ládák voltak, és még ezeken kívül, 38 darab hasonló fegyverek, 's más készülétek. Két derék Hadnagyok, úgy-mint: Taberrovits, a' Mihanovits kőnyű Bat. ából; és Wunsch, a' Leloup Vadász-Seregéből, 50 ki-vállalkozott Legényekkel egyetembenn ajánlották magokat, hogy egy Seregzakaszát az ellenségnek, melly, százhárom főből állott, nem mészse Bresciától, Cuniglióbann, meg fogják támadni, 's engedelmet nyervén a' Generálistól, meg is támadták Apr. 15-dikénn reggel olly szerentsével, hogy húszat el fogtak közöttle, 25-öt le-öltek, a' többeket pedig, kik legnagyobb részént meg-sebesedtek, széllyel futamtatták.

Cs. K. és Orosz Csász. Feldmarsall, R. Sz. B. Gróf Szuwarow-Rimniskoy, által-vette valamár Apr. 15-dikénn az Orosz Országai egygyesült Sereg' kormányozását, 's már akkor az Orosz Sereg' első Osztálya, Villa-frankánál volt, Verona 's Mántua között, melly után a' több Osztályok sietve nyomultak.

Brescia Városát és kis Várát, kilentz mértföldnyi mészszeségre Mántuától Napnyúgot felé, meg-vette Haditármester Kray Apr. 20-dikénn, részünkről tsupán egy ember veszteséggel. Az

ellenségnek ellenbenn ezer embere jutott fogságunkba, 's nyertünk negyven hofzfú, és tizen-nyöltz mozsár formájú értz-ágyúkat, sok puskát, és ágyú-talyigát, négyszáznyöltzvan mázsa puska-
 kaport, és még egyéb külömbkülömbféle hadi-
 kézületeket is. Már két ezer Oroszok is állot-
 tak vólt tartalékbann, Bresciánál, a' meg-vétel-
 kor, kik tehát e' szerént 26 nap alatt, Béts alól
 Bresciáig, mintegy százhuszonnégyszáz mértföldnyi
 marsot tettek. — Ezen meg-vételnek bővebb
 körülállásait a' jövő postánn közöllyük.

Az Orosz Országú utólsó ü közetektől fog-
 va, oly kevés kedve van a' Fr Katonaságnak,
 kivált a' gyalogoknak, szembe-szállani a' mién-
 kel, hogy már több ízben a' Lovasság kén ele-
 nítettett eleikbe állani, és úgy tartóztatni vizs-
 sza őket.

Valamerre megy a' Cs. K. Sereg a' Cisál-
 pína Respublika földjén, leg érzékenyebb öröm-
 mel fogadtatik. Occiobellóhann, melly a' Fer-
 rárai Tartományhoz tartozó Helység, meg-éget-
 ték a' Lakosok a' Szabadság' fáját, és helyébe, a'
 le-rontott Kereszt-fát állították fel, le hányták a'
 Cisálpíniai tüzimert, két zászlót vettek el, 's
 egynehány Piemonti Katonákat tettek foglyaikká
 a' Pó jobbik partján.

Verónából Apr. 10 dikénn: — „Ma reggel
 kísérték ide Katonák, Bonfrancesco Jánost 's
 Lajost Dalla-Riva nevű Gróffal egygyütt, a'
 kik, Ronco 's Isola della Scala között fogattat-
 tak el. Gonosz szándékok igen eszméretes lehé-
 tetű, minthogy látásokon még a' leg tsende-

sebb Nép is fel-háborodott, tsúfoló süvöltéssel 's fenyegetéssel fogadván őket “

Mántua vidékén, egy Nápolyi Kurírt fogtak el a' Cs. K. Vitézek, a' ki, sok nyomos írásokonn kívül, egy pénzes bőr-zsákot is vitt magával négy lovas kotsinn.

Dalmátziábann, a' tengeri szolgálatra való készségeket a' Lakosoknak, még inkább éleztették a' Cs. K. Sereg' győzedelmei. — Lesína nevű Szigetéhez Dalmátziának, két Fr. hajók kéntelenítették Apr. eleinn, egy általok el rablott Nápolyi hajóval egygyütt bé-venni magokat, mivel egy Orosz, egy Portugallus, és egy Rágúzai hajó üzte őket. Lesínától már most el nem lehet nékik távozni: mivel szoross végyázat 's őrizet alatt vagynak. Egygyik ezen Fr. hajók közzül, hús; a' másik pedig 15 ágyús. A' préda-hajó' terhe, harmincz ezer forintra betsül-
tetik.

Pedemontziumbann, munkába kezdte már vétetni a' Fr. Direktórium, Apr. 3-dikán, ezen Tartománynak négy frantzia módi Osztályokra (Departmánokra) való el szaggattatását, melly meg-lévén: azonnal el fogna múlni az eddig való Kormányfzék, mellyet külbönn is tsak egy ideig állítottak fel a' Frantzia Direktorok, 's eddig is úgy járatták vele a' tántzot, a' mint ők fűtták. — Az újjonnan fel-állított Piemonti Karabélyos Regiment, melynek egy részét teszik a' Szárdiniai Király néhai Testörzői, Turinból, a' frantzia fő-quártélyba küldetett (melly fő-quártélyt, az újjabb Tudósítások szerént, Mántuá-

ból, Mediolánumba tett által Fr. Vezér Scherer.) — Hogy az olly Lakosai Pedemontziumnak, kik az Ország' Kaszszájába adták vólt bé a' pénzeket, 's annak interesséből éltek: valamelly vígasztalást vehessenek: ki-hirdettette az ideig-való Kormányfűk, hogy az ő tökepénzzeikről szólló Státus obligátziók (kötelező Levelei az Ország'nak) kész-pénz gyanánt fognak el vétetődni az ő általok vásárlandó Nemzeti-jószágok' árábann.

Nápoly: — Ezen Ország'nak a' Fr. ák által el foglaltt részeibe, még minduntalan több több Fr. Katonaság takarodott Rómánn által, Mártz. végső napjaibann is. A' Nemzeti (Nápolyi) Sereg számát is igyekeztek nevelni a' Fr. ák, még erőszakos fogdosások által is. — Az Abruzzoiak, tsak nem akarják fel-venni a' frantzia jármot: azért is többnyire, mind Abruzzó Tartományába takaródnak a' Rómánn által érkező Fr. ák. — Nápoly Városábann se' tensesedtek még el a' Lazzaronik: azért mostanság is igen sokann fogattak el. — Az új Konstitútzió, ki-hirdetendő félbenn vólt már ennek a' Hónap'nak az eleinn: de szűk vólt a' készpénz; mellynek szaporítása végett, olly értelmű Hirdetmény tevődött közönségessé, hogy Minden, a' kinek arany és ezüst portékái vagynak, vigye a' Pénzverő-házba, 's verettesse ott pénzzé, maga számára.

Szicília: A' Palermói Kikötőhelybe bizonyossann bé-érkezett egy Angl. Hajóssereg Mártz. 18-dikánn, Admirális Steward kormányozása

alatt, 's három ezer földi Katonákat is vitt magával. — Admirális Nelson még mindúntalan Palermóban tartózkodik. — Egész Szicziában, a' leg nagyobb buzgósággal tétetnek az óltalom-készületek, 's 18 ezerre telendő számú új Katonák szedettek.

3. Orosz Birodalmiak.

Az Orosz Birodalom és Dánia között lévő Kötés szerént, tíz ezer fegyveres emberből álló hadi segítséget kíván most az Orosz Császár a' Dániai Királytól.

Az Orosz zsoldra fel-vett Frántzia Kiköltöttek közzül is vagynak ki rendelve 6 ezeren, és már Gallíciában is voltak Apr. 11-dikénn.

4.) Török Birodalmiak.

A' Török Császár, barátságossánn megengedte: hogy Szerviában, és egyéb Tartományaiában is, riskásánn kívül minden eleséget lehessen öfzsze-vásárolni, az Olasz Országban vitézkedő Cs. Kir. Sereg' számára. Tsak magából Oláh Országból 1500 vágó-ökröt hajtottak által erre a' végre Simniczánál a' Dunán.

A' Török Birodalomban, Császári engedelemmel, sok Keresztyén Lakosokat szednek fel az Anglusok tengeri szolgálatra.

2.) Helvétziaiak.

Graubündten Tartományának Fővárosában volt ismét az újjabb Tudósítások szerént

Fr. Miniszter Guyot, hogy egészsz Graubündtén: benn mindent oly lábra állítson, a' millyenen kezdettek állani egyéb részei is Helvétziának, t. i. frantzia lábra. Hogy Graubündten egygyesítőd-jék a' Helv. Respublikával: el végezte ugyan ezt a' Lucernábann ülő Törvényhozó-gyűlés, a' Fr. Direktórium' sugallására: de valyon kíván-ta e' azt a' Graubündtenieknek nagyobb része? már ez, más Kérdés.

Az úgy nevezett Nemzeti-jószágokra köl-tsön-pénzt szeretnének örömet fel-szedni az Elöl-járók. Buzdítottak minden Lakosokat is, hogy adogassanak bé hónaponként kész pénzbéli se-gedelmeket, a' Közönséges-Társaság' Kaszszá-jába.

A' Helvétziai földről el parantsolódtak min-den ollyatén Külföldiek, kik a' Fr. Respubliká-val hadban lévő Hatalmasságok birtokaiból va-lók. Tsupánn a' Kalmár-Legények, Munkások, és Tselédek nintsenek bé-foglaltatva ebbenn a' ki-tiltó parantsolatbann.

6. Spanyol-Országok.

Mádrít és Páris között igen nagy divat-tyábann vagyon a' Kúúr-járáş.

A' Spanyol Királytól, mind vizen mind szárazon való hadi-segedelmet kíván a' Fr. Di-rektórium azon Kötés szerént, mely, 1796-dik-bann Aug. 18-dikánn lett, a' Mádriti Udvar, és a' Pári'si Kormányfizek között. A' földi vagy szárazonn való segedelemnek, 24 ezer ember-ből kellene állani; a' tengerinek ellenbeann, 13

íneni hajókból, és hat Fregátokból 's Korvettekből.

El is vagynak már — a' mint írják — számos Spanyol hadi-hajók rendelve, a' Tuloni Frantzia Kikötőhelybe, hanem a' földi Katonaságot kézszebb a' Spanyol Udvar pénzenn meg-váltani. Minthogy azombann nem elégséges e' végre, még az el törölt fundátziókból bé-hajtandó jövedelem is: ki hirdettette a' Király, hogy tartoznak minden magános Személyek bé-adni költsönn az olly ezüst-portékákat, mellyek nélkül el lehetnek, a' közönséges Kasz/zába.

Erössen rajta van a' Spanyol Udvar, hogy a' Portugalliai Udvar és a' Fr. Direktórium között, újra el kezdettesse a' félbe-szakadt Békeségalkut.

Az eddig Mádrítbann mulatott részfzerént Amerikai, részfzerént Spanyol Országnek más részeiből való minden Tisztviselőknék meg-parantsoltatott, hogy hivatallyoknak ki-szabott helyére mennyenek el a' Fővárosból. — Az Udvartól való el-távozás végett parantsolatot vettek némelly Nagygyai is az Országnek.

Béts.

Az Orosz Nagy-Hertzeg Constantinus, Feldmarschal Gróf Laci' (Lafczi) látogatására ment volt a' napokbann, kit az ősz Generális és Miniszter, bé lépésekor, Orosz nyelven köszöntött annak meg-bizonyítására, hogy még azt el nem felejtette, jóllehet már rég az ideje, a' miölta oda hagyta Orosz Országot.

Majd mindennap újj meg újj mulattságot szerzett itt a' Fels. Udvar az Orosz Nagy-Hertzegnek, mint igen kedves Vendégjének. A többek között a' Laxemburgi mezei Kastélyában is ebédelt Fels. Urunk a' Nagy Hertzeggel, Nádorispányunknak, a' nagyobb Fő Hertzegeknek 's a' t. társaságabann. Az ott lévő külömb külömbféle épületeket, 's mulató helyeket mind meg-nézegette a' Nagy-Hertzeg. — A' múlt Tsőtörtökön, Dornbach nevű Isomféd Helységbe lovaglott, F. Urunknak 's a' Palatínusnak társaságabann, Feldmarschal Gr. Lacinak ottan lévő magát sok gyönyörűségekkel kedveltető kertjébe, 's Kastélyába, a' hol özsonnával fogadtattott. Más nap az Oroszok nagy Péntekét tartván, nem vett részt a' mulattságokbann.

Az Orosz Nagy-Hertzeg ma délelőtt utazott el innét az Olasz Országai Armádiához.

Nádor-Ispanyunk úttya el halasztódott még.

A' múlt héten el érkezett már ide a' Toskánai Nagy-Hertzegné is. — Kedves magzattyai mára várattatnak.

Gróf Dietrichstein Ferentz Generális, Hertzeg Dietrichstein öregebbik Fia, tegnapelőtt érkezett ide vízfőze Berlinből, a' hová igen fontos dologbann járt.

Gróf Szuvarow, Bétsből lett el menetele után is, sok helyekenn adatott áldást magára, az utazása közben talált T. T. Plébánusok által.

TÓLDALÉK

A' Magyar Hirmondónak, Április' 30-dik
napján 1799-dik esztendőben költ
árkusához.

(Az itt következő Tzikkelyek, már több ízben
maradoztak ki a' Hirmondó' rendes árkusai-
ból: tehát hogy még továbbra is el ne ma-
radjanak: közöllyük e' jelenlévő Tóldalék fél-
árkusbann.)

Méltóságos Generális Bárá Szörényi Jó'sef ha-
lálát, imigyen kesergi egy szíves Pajtássa:

Nyitra Városából minap siettséggel,
Repült hozzám Fáma; de nagy ijedtséggel;
Láttam vagyon tele, nyelve tsak rebegett,
Fekete gyász-fátyol zárlóján lebegett;
Fejére borostyán helyett Cziprust tűzött;
Ortáján könnye folyt; zokogni nem győzött;
Nem állott előttem; hanem tsak tántorgott,
Sőt nem is szólhatott, mert szíve háborgott.
Végtére, ezeket mondá nagy sirással,
Tsak alig érthettem, mert szólt zokogással.
Nints az élők között már kedves Barátod,
Nintsen, és e' földön már többé nem látod
El hagyott, Szörényid; nálad nélkül meg-hólt,
A' ki e' Világon hív Achatese volt.

Ezt halván előtte merevedten áltam,
 Úgy tetfzett lelkemtől, hogy én is meg-váltam.
 Hüitem! hajam fel-ált, torkomban rekedett
 Szavam: és testemben vérem hidegedett.
 Majd ismét nagy hévség gyötrötte testemet,
 A' bánat egészszenn el fogta szívemet.
 Kevés idő múlva folyt két szemem árja,
 Szívemen is meg-nyílt fájdalmaknak zárja.
 Fel kiálték, 's most is könnyezve kiáltom,
 Fájdalom! Szörényim már soha se' látom.
 Tehát el húnytál te leg-kedvesb Pajtásom,
 Nem vagy a' mint valál, már hív Tzimbo-
 rásom!
 Ó mely kedves vala a' te barátságod,
 Mint nem vidámított sokszor nyájasságod!
 Allorizát nem esmért tiszta lelkűséged,
 Nem mutatott hozzám két színt szívességed.
 Márs mezején velem óh hányszor próbáltál!
 Ott a' veszélyek közt sírba még sem száltál.
 Erolzakot nagyot tesz' rajtam a' halál,
 Hogy általa szívem szívedtől most el vál.
 E' két szív egymáshoz vólt mindég enyvezve,
 A' hitelenségtől nem vólt bé szennyezve.
 Én te vóltam, és te vóltál megintlen én,
 Tőled el válásom, hát mely kegyetlen kén!
 Nem élhetek veled, és sem nálad nélkül,
 Ugyan azért szívem, szíved után készül.
 Fel is talállya azt, azon örökségben,
 Hol a' Bóldogúlttak vagynak ditsőségben.
 Már ottan egymástól soha el nem válunk,
 Mivel nem fog többé történni halálunk.
 Addig is ezeket, írom márványodra,
 Mellyet borítanak nyúgovó halmokra:

* * *

Ezen sírban nyugszik egy olly Generális,
 Kinek nagy a' neme, nagyobbak annál is
 Sok szép Virtusai, és nagy lelküisége,
 Királyhoz, Hazához, mutatott hűsége.
 Hív Barát, kegyes Ur, jó Atya, példás Férj.
 Vándorló illyeket te is Istentől kérj.
 Könyöröggj érette, kövessed példáját,
 Így fogod el nyerni idvesség' pálmáját.
 Költek egy fekete posztóval kárpitozott szo-
 bában 1799-dik eszt. benn, Sz. György
 Havának 8-dik napján.

*(A' 27-dik számú árkusbann közlött Debreczeni
 Levélhez tartozik, a' következő Előadás.)*

Már ki vólt nyomtatva ezen Levél, midőn
 ismét kaptunk későbbenn egy más, hasonlókép-
 penn igen betses Levelet, melyből tsak azt kö-
 zöllyük, a' mi nem vólt a' másikkann:

„Születtetett Veszprémi István, Veszprém Vá-
 rosábann, Aug. 13-dikánn 1723-dik eszt. benn, és
 ott kezdette tudományát, azután Pápánn, és
 Sopronbann folytatta, hanem 18 esztendő kö-
 rábann a' Debreczeni Ref. Collegiumba jött, és
 itt tudományát oly ditséretesen vitte, hogy
 Oratoriae Praeceptorát, Bibliothékáriusságot,
 végre 1751-benn Seniorságot is viselt. Innen
 ment a' külső Országai Akadémiákba, nevezete-
 sen a' Tigúrumiba Helvétziábann, az Ulirajectu-
 miba Hollandiábann, a' honnan kétfzer menván

által Angliába, annak Fő-Városábann Londonbann lakott másfél éftendeig. Itt végezte el az Orvosi Tudományt, és különösen a' Bábamesterséget nagy dítséreteseen. Angliából vizsfaz-térvén, Doctori grádust kapott Ultrajectumbann 1756-dik éft. benn; és a' Felséges Helytartó Tanács' parantsolatjából ismét szoross tudománybéli vizsgálatast állott ki Posonban 1757-benn. Így kedves Hazánkban is szabad Orvosi-gyakorlást nyervén, 1758-bann Debreczent választotta magának lakó-helyül, a' hol 10 éftendeig minden rendes fizetés nélkül; 31-éftendeig pedig fizetéssel szolgált, a' leg-nagyobb okossággal, hűséggel, és szerentsével. Doctori praxisánn kívül, szüntelen olvasó, gondolkodó, és dolgozó ember vólt, a' mint számtalan munkái bizonyítják."

„Deák nyelvenn írott Munkái közzül való ez is: Tentamen de inoculanda peste. Londini 1755. 8-ad formábann, 30 lap."

„Az az emlékeztető arany-pénz, mellyel Néh. F. Mária-Therésiától tífzteltetett meg: körrös körül gyémántokkal van meg-rakva, 's a' b. c. Király-afízfzony képével ékeskedik."

„El takaríttása, a' Debretzenbenn esni szokott leg-nagyobb temetési tífztességgel ment véghez, az egélfiz Senátusnak, Communitásbéli-Esküdttnek, Papoknak, Profefzfzuroknak, Deák-Iffjúságnak, és a' Városi - Népnek sokaságától kísértetvénn."

„Az igen szép Halotti tanítás fundamentomául ezen ígék vóltak vóltak fel-véve: *Az Igaz-*

nak emlékezete áldott; de az Istentelennek neve meg-rothad : mellyeknek alkalmaztatásakor, sok Halgatóknak szemekből gördülő könnyeket lehetett élfzre venni.“

Elegyes Tudósítások.

Az Orosz Császár 2-dik' Leányát, Heléna Paulovna Nagy-Hertzegafszonyt, a' Mecklenburg-Schwerini Hertzegség' Örököse vette Feleségül. A' Kézfogás, Mártz. 10-dikénn vólt. Ezen újj Vejét az Orosz Csász. Felség, Generállieutenánt-ia 's egy gyalog Regiment' Tulajdonossává nevezte, 's a' Sz. András Rendjével meg-tisztelte.

Frantzia Generális St. Cyr is meg-betegetett, Jourdan és Bernadotte után.

Nevezetes tsalárdság.

A' Hannoverai Törvényfzék előtt a' múltt Januáriusbann, a' tolvajkodásnak, nevezetesenn a' kereskedésbéli tsalárdságnak igen különös példája fordúlt meg, a' mely, vígyázatra intő tanúságúl szolgálhat a' Kereskedőknek. — Némely Utazók t. i. meszszünnen való Kalmárok-nak adván kí magokat, hamis név alatt drága portékákat alkudtak, és az árroknak egy részét ki-fizették, a' többi része eránt pedig úgy egygyeztek, hogy maga Az, a' kitől vásároltak : pakkoltassa bé a' portékákat, és küldje a' meghatározott Városba a' maga Levelezőjéhez, és írja meg, hogy azokat tsak akkor adja Az által a' Vevőknek, ha a' hátra lévő summát is egészszenn le tefzik. Hogy ezen álnok Vásárlók,

a' magok gonosz szándékjokat annál inkább eltitkolhassák, gyakran a' magok saját drágaságaikból is tétettek a' portékák közzé valamit, és mikor a' pakolás készen vólt: a' ládákat a' magok petsétjeikkel le-petsételték. — Ugyan ezen idő alatt, hasonló formájú ládákat, mindenféle szeméttel meg-töltöttek, úgy mindazonáltal, hogy ezeknek a' nehézsége is egygyezzen a' jó portékákkal meg-töltött ládák' nehézségével, és ezeket, ugyan azon petsétek és útasítások alatt, ugyan arra a' Posta-szekérre vagy Dilizsánfzra praktikálták, melyre a' Kalmár, kitől a' jó portékákat vették, a' maga ládáit feladta. Magok a' Tolvajok közzül mindenkor ülték az ilyen szekerekre, és valamely távol lévő helyen, minekelőtte az alkubann meghatározott Várost elértek vólna, vagy betegség vagy más szín alatt, a' kotsiról minden Bagázsiasztól le szállottak, és ilyen helyen minthogy a' szekeres a' két egyenlő ládák között semmi különbséget nem tudott tsinálni: könnyű vólt nekik a' jó portékával teli ládát magokhoz venni, és a' szemetet tovább küldeni.

Tudósítások.

Egy Grammatika ily titulus alatt: *Versuch einer Magyarischen Sprachlehre mit einiger Hinsicht auf die Türkische und andere morgenländischen Sprachen*, és egy Orátzió ilyen alatt: *über die Selbstkenntniß. Eine Rede zur jährli-*

*chen Feyer des dankbaren Andenkens an C. W. Buirette von Oehlefeldt, zu Erlangen in dem grös-
sern Hörsaale der Akademie gehalten. — Amaz I
Rftért, ez pedig 6 xrért, Pestenn Kilián Könyu-
áros Úrnál, és Patakonn a' Könyves-házban, ,
találtatik.*

Pozsonyi Könyvnyomtató Véber Simon Pé-
ter Úrnál, következendő tüzimű új Könyvek jöt-
tek Világ eleibe:

Impunitas Vagae Veneris, humano generi,
Reique publicae multum noxia. Dissertuit Mi-
chaël Institoris (Mossotzy). 8vo 24 xr. Dulci
Hungarae Patriae, cumprimis illis, qui hodie-
no imaginaria illuminatione turgido, re autem
vera, crassis profanitatis et vitiorum tenebris
merso seculo, priscam hungaram morum seve-
ritatem, castitatem, sanctimoniam, nondum exu-
erunt; verum in dies latius grassanti, atque Fa-
milias, Urbes, Regna depascenti Vagae Veneri,
ejusque damnis graviter ingemiscunt, de reme-
diis serio solliciti: hoc suum exile quidem; ast
pertractati argumenti pondere commendabile
Schediasma cernuus dat, dicat, sacrat Auctor.
— Conspectus operis. — Cap. I. Notionem va-
gae veneris determinat. Cap. II. Veterum cir-
ca vagam venerem rigorem exponit. Cap. III.
Hodiernam vagae veneris impunitatem describit,
in ejusque causas inquit. Cap. IV. Quam haec
vaga venus humano generi, Reique publicae sit
noxia, disquirat, Cap. V. Contra vagam vene-

rem remedia enumerat. Cap. VI. Paraenesis ad adultiorem, atque venereis tentationibus expositam Juventutem.

Kalendárionn és 'sebbe való Könyv. Azoknak, a' kik az olvasásban hasznos gyönyörködtetést keresnek, 1799 dik eszt. re ki adta Kiss János 12. Rózsa színű borítékkal 24 kr. Az Elöljáróbeszédben így fejezi ki magát a' Szerző a' többek között: „Tavaly ilyenkor ki-adott 'Sebbe való Könyvemet kedvesebben vette a' Közönségnek nem megvetendő része, mint sem előre reményleni bátorkodtam vala, 's az által bizonyossá tett engemet arról, hogy tzelomat nem hibáztam el egészen. Ezen az esztendőn is hát, az egy Kalendáriomnak béiktatásán kívül (mellyet az afféle könyvetskékben a' szokás szükségessé láttatik tenni) az elébbeni rendet követtem, 's azon igyekeztem, hogy ne csak a' képzelődést gyönyörködtessem, hanem egyfzersmind az értelemnek és szívnek is hasznos foglalatosságot adjak, egy szóval, az Ifjákat pihenő óráikban olly nemes mulattsággal kínállyam, mely az okosság' Törvényzéke előtt is kiállhattya a' próbát 's a' t: